

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 115/2024-12

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného Mgr. Martinom Paškalom, advokátom, Záhradnícka 27, Bratislava, proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 11Co/201/2019-199 z 27. augusta 2020 a uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/200/2021 z 27. októbra 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 31. januára 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozhodnutiami všeobecných súdov označenými v záhlaví tohto uznesenia (ďalej aj „napadnuté rozhodnutia“). Sťažovateľ navrhuje napadnuté rozhodnutia zrušiť a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie, priznať mu finančné zadosťučinenie 6 000 eur a náhradu trov konania.

II.

Skutkové východiská

2. Žalobou doručenou 3. decembra 2018 Okresnému súdu Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) sa sťažovateľ domáhal proti [REDACTED] (ďalej len „žalovaný“) zaplata náhrady nemajetkovej ujmy 10 000 eur z dôvodu neoprávnených zásahov do jeho cti, dôstojnosti a vážnosti. Uviedol, že ako veterinárny lekár a člen Komory veterinárnych lekárov (ďalej aj „KVL“) bol v konaní Okresného súdu Bratislava IV sp. zn. 2T/39/2012 odsúdený za spáchanie zločinu marenia spravodlivosti na podmienený trest odňatia slobody; rozsudok nadobudol právoplatnosť 4. júna 2015. Okresný súd Bratislava IV na žiadosť KVL z 11. augusta

2015 zaslal komore neanonymizovaný trestný rozsudok. Úrad na ochranu osobných údajov (ďalej len „úrad“) v konaní č. 00009/12 takéto konanie súdu považoval za porušenie povinnosti vyplývajúcej zo zákona č. 122/2013 Z. z. o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ochrane osobných údajov“). Úrad v konaní pod č. 00001/18 rozhodol tiež o porušení povinnosti KVL, ktorá zaslaný rozsudok neanonymizovala a bez oprávnenia v zmysle § 14 zákona o ochrane osobných údajov spracovala údaje týkajúce sa zdravia žalobcu. Neoprávnené zásahy do osobnostných práv sťažovateľa zo strany žalovaného spočívali v opakovanom zverejnení neanonymizovaného trestného rozsudku, ktorý okrem osobných údajov sťažovateľa obsahoval na str. 11 a 12 aj zistenia znalca z odboru zdravotníctva a farmácie, odvetvia psychiatrie, že sťažovateľovi bola diagnostikovaná zmiešaná porucha osobnosti, ktorá nemala vplyv na jeho rozpoznávacie a ovládacie schopnosti. Žalobca dôvodil, že zverejnenie rozsudku mu spôsobilo závažné následky vo vzťahu ku kvalite osobného a rodinného života, keďže je ženatý a je otcom troch dcér, a malo dosah aj na vykonávanie jeho súkromnej praxe veterinára a trvalo narušilo jeho vážnosť v odborných kruhoch. Možno hovoriť o obzvlášť závažnom neoprávnenom zásahu, ktorého jedinou možnou satisfakciou vzniknutej ujmy je priznanie finančnej náhrady.

3. Okresný súd rozsudkom č. k. 9C/92/2018-137 z 15. mája 2019 žalobu zamietol a žalovanému priznal náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Svoje rozhodnutie odôvodnil ustanoveniami § 13 ods. 1, 2 a 3 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“) a vecne tým, že sťažovateľ neunesol dôkazné bremeno o tvrdení, že v dôsledku zásahu žalovaného došlo v značnej miere k zníženiu jeho dôstojnosti, vážnosti v spoločnosti, prípadne v súkromnom živote. Sťažovateľ netvrdil ani nepreukázal, že by malo ísť o zásahy spôsobené priamo žalovaným. Priama príčinná súvislosť medzi týmito zásahmi a konaním žalovaného absentuje rovnako ako absentuje aj medzi porušením povinnosti na strane súdu, prípadne KVL, za konanie ktorých žalovaný nemôže zodpovedať. Okresný súd prihliadol na celkové okolnosti, za ktorých došlo k zásahu zo strany žalovaného; uveril jeho tvrdeniu, že zverejnenie rozsudku z jeho strany nebolo motivované zlým úmyslom, ale predovšetkým snahou o poskytnutie informácie týkajúcej sa profesijného záujmu osôb zúčastnených na diskusnom fóre. Prvotným a hlavným účelom zverejnenia rozsudku bola reakcia na otázky samotného sťažovateľa, prípadne iných členov KVL, ktorí popierali existenciu právoplatného rozhodnutia v trestnom konaní. Prihliadol na skutočnosť, že žalovaný získal rozsudok v neanonymizovanom znení legálnym spôsobom a tiež že sťažovateľ preukázal len jeden neoprávnený zásah na diskusnom fóre. V súlade s § 3 OZ pri zamietnutí žaloby prihliadol na to, že sťažovateľ dlhodobo intenzívne útočil na osobu žalovaného na diskusnom fóre, ako aj na stretnutiach členov KVL, pričom používal expresívne dehonestujúce výrazy týkajúce sa okrem iného jeho zdravotného stavu, ktorých pravdivosť nepreukázal, zjavne so zlým úmyslom. Žalovaný sa pritom sám nedomáhal voči sťažovateľovi súdnej ochrany žalobou o ochranu osobnosti.

4. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) na odvolanie sťažovateľa napadnutým rozsudkom potvrdil rozsudok okresného súdu a žalovanému priznal náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. Podľa krajského súdu sťažovateľ neunesol dôkazné bremeno o tvrdení, že v dôsledku zásahu žalovaného došlo v značnej miere k zníženiu jeho dôstojnosti, vážnosti v spoločnosti, prípadne v súkromnom živote. Pokiaľ sťažovateľ tvrdil, že jeho manželka, alebo najstaršia dcéra nesú ťažko útoky na jeho osobu, či už od kolegov, alebo cez anonymné internetové blogy či stránky, nešlo o zásahy v priamej príčinnej súvislosti s konaním žalovaného. V danom

prípade nedošlo k preukázaniu príčinnej súvislosti medzi neoprávneným zásahom a existenciou ujmy. Zásah žalovaného nemohol výrazne zasiahnuť do dobrého mena sťažovateľa, ktoré tento mal narušené svojimi útokmi na totožnej webovej stránke i na totožnom diskusnom fóre voči žalovanému, najmä právoplatným odsúdením za úmyselný trestný čin, v dôsledku čoho bol vylúčený z KVL. Prvotným a hlavným účelom zverejnenia trestného rozsudku o odsúdení sťažovateľa bola reakcia na otázky samotného sťažovateľa a iných členov KVL, ktorí popierali jeho existenciu. Žalovaný získal rozsudok legálnym spôsobom a pochybenie súdu pri jeho zaslaní KVL nemožno pričítať na ťarchu žalovaného. Náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch (§ 13 ods. 2 OZ) je inštitútom výnimočného charakteru, ktorý sa uplatní len v prípade, keď ostatné satisfakčné nástroje (§ 13 ods. 1 OZ) nestačia na zmiernenie a vyváženie nepriaznivých následkov zásahu. V prípadoch uverejnenia pravdivých údajov týkajúcich sa súkromnej sféry sa primárne má poskytnúť primerané zadosťučinenie podľa § 13 ods. 1 OZ, čoho sa sťažovateľ nedomáhal, a preto nemá nárok na náhradu podľa § 13 ods. 2 a 3 OZ.

5. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal sťažovateľ dovolanie, namietajúc vadu zmätočnosti podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), a súčasne, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu závisel od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa súdy odklonili od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Podľa dovolateľa krajský súd sa zaoberal iba samotným zverejnením neanonymizovaného rozsudku, avšak nezaujal stanovisko k zverejneniu informácií o zdravotnom stave sťažovateľa bez jeho súhlasu, čím došlo k nedovolenému a mimoriadne závažnému zásahu do jeho súkromnej sféry. Opomenul, že žalovaný v neanonymizovanom rozsudku primárne poukázal na jeho časti, kde sa znalci zaoberajú psychickým ochorením sťažovateľa, a tieto zverejnil. Nezaoberal sa ani argumentáciou, že žalovaný porušil svoje povinnosti z pozície člena prezídia KVL, ako aj povinnosti poučenej a oprávnenej osoby v zmysle zákona o ochrane osobných údajov. V zmysle ustálenej judikatúry v prípade neoprávneného zásahu do práva na súkromie nevzniká procesná povinnosť preukazovať, že neoprávnený zásah pôsobil difamačne a mal za následok zníženie vážnosti a dôstojnosti v spoločnosti (rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/137/2008). Od uvedeného právneho názoru sa podľa dovolateľa krajský súd odklonil.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sťažnosťou napadnutým uznesením dovolanie sťažovateľa ako neprípustné odmietol podľa § 447 písm. c) CSP. Nezistil vadu zmätočnosti spočívajúcu v nedostatočnom odôvodnení rozhodnutia krajského súdu, z ktorého vyplýva, že sťažovateľ v konaní neuniesol dôkazné bremeno, a nepreukázal, že zo strany žalovaného došlo k neoprávnenému zásahu do jeho integrity alebo jeho osobnostných práv a že by tento zásah bol spôsobilý privodiť ujmu na jeho právach. Sťažovateľ netvrdil ani nepreukázal, že by malo ísť o zásahy, ktoré mal spôsobiť priamo žalovaný, teda nedošlo k preukázaniu príčinnej súvislosti medzi neoprávneným zásahom a existenciou ujmy. Súdy nižších inšancií poukázali na to, že nebolo preukázané, že bola sťažovateľovi spôsobená závažná ujma či zásah do jeho osobnostných práv. K dovolaciemu dôvodu spočívajúcemu v nesprávnom právnom posúdení veci najvyšší súd uviedol, že krajský súd sa riešením otázky nastolenej dovolateľom neodklonil od podstaty všeobecných právnych záverov odvolacieho súdu uvedených v označenom rozhodnutí. Krajský súd svoje rozhodnutie založil na skutkovom zistení, že sťažovateľ nepreukázal, že zo strany žalovaného došlo k neoprávnenému zásahu do jeho integrity, teda k neoprávnenému zásahu do jeho osobnostných práv, a tiež to, že zásah bol objektívne spôsobilý privodiť ujmu na jeho právach

chránených § 11 OZ, pretože nebolo preukázané, že by došlo k zníženiu vážnosti osoby sťažovateľa v spoločnosti alebo v okolí, či rodine. Preto najvyšší súd uzavrel, že krajský súd sa svojím právnym záverom na podklade zisteného skutkového stavu, že zásah žalovaného nebol objektívne spôsobilý prívodiť ujmu na právach žalobcu chránených § 11 OZ, neodklonil od záverov vyjadrených najvyšším súdom v sťažovateľom označenom rozhodnutí.

III.

Argumentácia sťažovateľa

7. Sťažovateľ v odvolaní namietal, že v prípade neoprávneného zásahu do práva na súkromie (k čomu zverejnením obzvlášť citlivých údajov o zdravotnom stave došlo), nie je zníženie dôstojnosti a vážnosti v spoločnosti jediným určujúcim následkom, ktorý by opodstatňoval priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. V tejto súvislosti poukázal na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/137/2008, ako aj na skutočnosť, že okresný súd zjavne nesprávne subsumoval konanie žalovaného pod ústavou zaručené právo na slobodu prejavu.

8. Krajský súd sa vôbec nezaoberal námietkou sťažovateľa, že mu nešlo o zverejnenie informácie o jeho právoplatnom odsúdení, ale práve o úmyselné poukázanie na strany 11 a 12 neanonymizovaného rozsudku žalovaným, na ktorých súdny znalec z odvetvia psychiatrie rozoberal diagnózu sťažovateľa a jej prejavy v konaní sťažovateľa. Keby sa krajský súd aspoň marginálne touto námietkou zaoberal, nemohol prísť k absurdnému záveru, že uveril tvrdeniu žalovaného, že zverejnenie rozsudku z jeho strany nebolo motivované zlým úmyslom, ale snahou o poskytnutie informácie týkajúcej sa profesijného záujmu. Tento záver krajského súdu bol nekriticky prevzatý z odôvodnenia okresného súdu, aj keď podľa tvrdenia samotného žalovaného na strany 11 a 12 rozsudku poukázal z dôvodu osobných frustrácií z osoby sťažovateľa. Krajský súd sa nevyrovnal ani s ďalšou námietkou, že žalovaný získal neanonymizované znenie rozsudku z pozície člena prezídia KVL (ktorý navyše plnil povinnosti poučenej a oprávnenej osoby v zmysle zákona o ochrane osobných údajov). V neposlednom rade krajský súd úplne „odignoroval“ argumentáciu sťažovateľa, v ktorej poukázal na právnu vetu z rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/137/2008, a nevysvetlil, prečo ju považoval za irelevantnú. Napadnutý rozsudok krajského súdu preto nemôže obstáť z hľadiska požiadavky na riadne odôvodnenie rozhodnutia.

9. Podľa najvyššieho súdu krajský súd svoje rozhodnutie založil na skutkovom zistení, že sťažovateľ nepreukázal, že zo strany žalovaného došlo k neoprávnenému zásahu do jeho integrity, teda k neoprávnenému zásahu do jeho osobnostných práv. Uvedený záver považuje sťažovateľ za zmätočný, pretože už okresný súd zásah do súkromnej sféry sťažovateľa zistil s tým, že za primeraný satisfakčný prostriedok považoval uverejnenie ospravedlnenia na profesijnom diskusnom fóre. Krajský súd sa v celom rozsahu stotožnil s dôvodmi rozhodnutia okresného súdu a nerozporoval samotný zásah do súkromnej sféry sťažovateľa. Dovolací súd na základe svojho zmätočného záveru vyhodnotil dovoláciu otázku tak, že krajský súd sa neodklonil od podstaty záverov rozhodnutia sp. zn. 3Cdo/137/2008, keďže nedošlo k zásahu do súkromnej sféry sťažovateľa. Najvyšší súd odmietnutím dovolania porušil právo sťažovateľa na prístup k súdu, keďže sťažovateľ zákonné podmienky prípustnosti dovolania splnil, no najvyšší súd napriek tomu o dovolaní meritórne nerozhodol.

IV.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

IV.1. K rozsudku krajského súdu:

10. Ústavný súd rozhoduje o ústavných sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd (čl. 127 ods. 1 ústavy). Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ v dovolaní proti napadnutému rozsudku odvolacieho súdu jeho prípustnosť vyvodzoval aj z § 420 písm. f) CSP, namietajúc procesnú arbitrárnosť spočívajúcu v jeho nedostatočnom odôvodnení z dôvodu nevysporiadania sa s jeho argumentáciou, pričom najvyšší súd sa s jeho námietkou uplatnenou v rámci tohto dovolacieho dôvodu v odôvodnení napadnutého uznesenia (body 14 až 22) vysporiadal, preto uplatnenie právomoci najvyššieho súdu v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu (čl. 127 ods. 1 ústavy). Predmetom prieskumu zo strany ústavného súdu preto bola vo vzťahu k tejto časti ústavnej sťažnosti len námietka nesprávneho právneho posúdenia veci, resp. námietka nesprávnych právnych záverov súdu prvej inštancie, s ktorými sa krajský súd stotožnil.

11. Vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je ústavný súd alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.).

12. Ústavný súd sa preto pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti sústredil na posúdenie otázky, či možno považovať napadnutý rozsudok krajského súdu za ústavne udržateľný a akceptovateľný z hľadiska námietok, ktoré sťažovateľ proti nemu uplatňuje, predovšetkým z pohľadu ním namietaného odklonu konajúcich súdov od podstaty záverov rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/137/2008, s ktorými sa podľa tvrdenia sťažovateľa konajúce súdy nevysporiadali.

13. Sťažovateľ akcentoval najmä záver najvyššieho súdu v označenom judikáte, podľa ktorého v prípade neoprávneného zásahu do práva na súkromie nie je zníženie dôstojnosti a vážnosti v spoločnosti jediným určujúcim následkom, ktorý by opodstatňoval priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. V prípade neoprávneného zásahu do práva na súkromie nevzniká procesná povinnosť preukazovať, že neoprávnený zásah pôsobil difamačne a mal za následok zníženie vážnosti a dôstojnosti v spoločnosti. Od uvedeného právneho názoru sa podľa neho konajúce súdy odklonili.

14. Okresný súd v napadnutom rozsudku (body 33 a 34) dospel k záveru, že zo strany žalovaného došlo k neoprávnenému zásahu do sťažovateľovho práva na súkromie zverejnením informácií o jeho zdravotnom stave. Následne sa zaoberal intenzitou tohto zásahu a poukázal na závery označeného judikátu najvyššieho súdu: *„Pokiaľ dôjde k neoprávnenému zásahu do práva na česť a dôstojnosť, má zásah závažné dôsledky vtedy, keď ním bola v značnej miere znížená dôstojnosť alebo vážnosť fyzickej osoby v spoločnosti. Aj v prípade niektorého zásahu do práva na súkromie môže nastať ten istý dôsledok (zníženie dôstojnosti alebo vážnosti v značnej miere); tento negatívny – difamačný následok ale nie je jediným právne akceptovateľným prejavom (jedinou právne relevantnou formou prejavu) závažnosti ujmy spôsobenej fyzickej osobe na týchto chránených právach.“* Z uvedeného podľa okresného súdu nemožno vyvodiť, ako to tvrdil sťažovateľ, že v prípade zásahov do práva na súkromie sa nevyžaduje v prípade nárokov podľa § 13 ods. 2 OZ preukázanie, že došlo v značnej miere k zníženiu dôstojnosti alebo vážnosti. Je to len jedno z kritérií, na ktoré súd pri rozhodovaní o tomto nároku prihliada (bod 36). Poukázal aj na záver najvyššieho súdu, podľa ktorého *„porušenie práva na súkromie treba dôsledne odlišovať od prípadov neoprávnených zásahov do práva na česť, dôstojnosť a vážnosť v spoločnosti“*. Samotný sťažovateľ sa domáhal ochrany z titulu zásahov do jeho cti, dôstojnosti a vážnosti v spoločnosti (v odborných kruhoch) aj vo vzťahu ku kvalite osobného a rodinného života.

15. Podľa okresného súdu priznanie nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 OZ vyžaduje preukázanie negatívnych následkov daného zásahu, pričom dôkazné bremeno spočíva na žalujúcej strane. Zákon pri stanovení výšky náhrady prikazuje okrem závažnosti ujmy prihliadnúť aj na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo (§ 13 ods. 3 OZ). Náhrada nemajetkovej ujmy prichádza preto do úvahy aj v prípade zásahu do osobnostných práv uverejnením pravdivých informácií spadajúcich do súkromnej sféry len v prípade, ak nepostačuje zadosťučinenie podľa ods. 1 z dôvodu, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti, prihliadajúc pritom na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Súdna prax sa ustálila tiež na názore, že nemajetková ujma nemá predstavovať neodôvodnený zdroj príjmu (sťažovateľ sa domáhal takejto náhrady nielen voči žalovanému, ale aj voči KVL, pozn.).

16. Okresný súd na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že sťažovateľ nemá nárok na náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 13 ods. 2 OZ. Táto forma náhrady je právnym inštitútom výnimočného charakteru, ktorý sa uplatní len pri splnení zákonom ustanovených predpokladov v prípade, keď ostatné satisfakčné nástroje (§ 13 ods. 1 OZ) nestačia na zmiernenie a vyváženie nepriaznivých následkov zásahu. V danom prípade by okresný súd považoval za primeranú morálnu satisfakciu vo forme uverejnenia ospravedlnenia na tom istom diskusnom fóre, čoho sa ale sťažovateľ nedomáhal. Okresný súd konštatoval, že sťažovateľ neunesol dôkazné bremeno o tvrdení, že v dôsledku zásahu žalovaného došlo v značnej miere k zníženiu jeho dôstojnosti, vážnosti v spoločnosti, prípadne v súkromnom živote. Pokiaľ tvrdil, že jeho manželka alebo najstaršia dcéra nesú ťažko útoky na jeho osobu, či už od kolegov, alebo cez anonymné internetové blogy, alebo stránky (facebookový profil ██████████, pozn.), nešlo o zásahy v priamej príčinnej súvislosti s konaním žalovaného. Daný zásah tiež nemohol výrazne zasiahnuť do dobrého mena sťažovateľa v odborných kruhoch, alebo do výkonu jeho profesie, keďže svoje dobré meno mal narušené z dôvodu svojich dlhodobých neetických útokov na rovnakej webovej stránke a na rovnakom diskusnom fóre voči žalovanému, najmä však samotným právoplatným odsúdením za úmyselný trestný čin, v dôsledku čoho bol vylúčený z komory. Okresný súd tiež prihliadol

na celkové okolnosti, za ktorých k zásahu zo strany žalovaného došlo (opísané v bode 3 tohto rozhodnutia).

17. Podľa záverov citovaného rozhodnutia dovolacieho súdu „*Podmienkou priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch (t. j. materiálnej satisfakcie) je vždy – v závislosti od individuálnych okolností daného prípadu – existencia závažnej ujmy. Za závažnú ujmu treba podľa právneho názoru dovolacieho súdu považovať ujmu, ktorú fyzická osoba vzhľadom na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, intenzitu zásahu, jeho trvanie alebo dopad a dôsledky považuje za ujmu značnú. Pritom však nie sú rozhodujúce jej subjektívne pocity, ale objektívne hľadisko... Pokiaľ dôjde k neoprávnenému zásahu do práva na česť a dôstojnosť, má zásah závažné dôsledky vtedy, keď ním bola v značnej miere znížená dôstojnosť alebo vážnosť fyzickej osoby v spoločnosti (viď znenie § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka).*“.

18. Sťažovateľ v konaní akcentoval zásah do čiastkových práv tvoriacich súčasť práva na ochranu osobnosti (zásah do cti, dobrého mena, dôstojnosti a vážnosti v spoločnosti, resp. v odborných kruhoch, prípadne v súkromnom živote) a z neho potom vyvodzoval aj závažnosť spôsobenej nemajetkovej ujmy, ktorá podľa neho odôvodňovala priznanie peňažnej náhrady. Pokiaľ sťažovateľ v konaní sám tvrdil, že v dôsledku zásahu žalovaného (ktorý súd posúdil ako zásah do práva na súkromie) došlo v značnej miere k zníženiu jeho dôstojnosti, vážnosti v spoločnosti, prípadne v súkromnom živote, bol povinný vznik takejto ujmy aj preukázať a v tomto smere ho zaťažovala dôkazná povinnosť. V kontexte okolností prípadu potom neobstojí tvrdenie sťažovateľa, že mu nevznikla procesná povinnosť preukazovať, že neoprávnený zásah pôsobil difamačne, t. j. že v dôsledku tohto zásahu došlo v značnej miere k zníženiu jeho dôstojnosti a vážnosti v spoločnosti (§ 13 ods. 2 OZ), keď práve difamačným následkom neoprávneného zásahu žalovaného odôvodňoval závažnosť vzniknutej ujmy, ktorej existencia (preukázanie) je podmienkou priznania peňažnej náhrady.

19. V prípade zásahu do práva na súkromie nie je zníženie dôstojnosti alebo vážnosti v spoločnosti v značnej miere jedinou relevantnou formou závažnosti ujmy na chránených právach (je len jedným z možných viacerých následkov), sťažovateľ preto mohol v konaní tvrdiť a preukazovať existenciu aj inej závažnej ujmy, čomu však skutkové okolnosti prípadu nenasvedčujú. Tvrdenia sťažovateľa o negatívnych následkoch zásahu žalovaného na jeho postavenie v rodine (vo vzťahu k manželke a dcére) okresný súd nezohľadnil z dôvodu absencie priamej príčinnej súvislosti medzi neoprávneným zásahom a existenciou ujmy (bod 24 a 45 rozsudku). Pokiaľ sťažovateľ nepreukázal existenciu závažnej ujmy ako dôsledok neoprávneného zásahu žalovaného do jeho osobnostných práv v podobe difamačného následku, prípadne inú závažnú ujmu opodstatňujúcu priznanie peňažnej náhrady, neunesol dôkazné bremeno s následkom straty sporu.

20. Vychádzajúc z uvedeného, právny záver okresného súdu, že sťažovateľ nemá nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v zmysle § 13 ods. 2 a 3 OZ z dôvodu neunesenia dôkazného bremena o tvrdení, že v dôsledku zásahu žalovaného došlo v značnej miere k zníženiu jeho dôstojnosti, vážnosti v spoločnosti, prípadne v súkromnom živote, s ktorým sa stotožnil aj krajský súd, nepredstavuje odklon od podstaty všeobecných právnych záverov citovaného rozhodnutia dovolacieho súdu a vzhľadom na skutkové okolnosti a vyvedené právne závery ho nemožno považovať za arbitrárny.

21. Na základe uvedeného ústavný súd konštatuje, že námietky sťažovateľa sú nedôvodné a nesignalizujú možné porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, či práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu, čo je dôvodom odmietnutia ústavnej sťažnosti v tejto časti ako zjavne neopodstatnenej podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

IV.2. K uzneseniu najvyššieho súdu:

22. Sťažovateľ namieta zmätočnosť záveru dovolacieho súdu, podľa ktorého odvolací súd sa neodklonil od podstaty záverov rozhodnutia sp. zn. 3Cdo/137/2008, keďže nedošlo k zásahu do súkromnej sféry sťažovateľa. Tým mal porušiť právo sťažovateľa na prístup k súdu.

23. Ústavný súd zdôrazňuje, že otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže v konkrétnej veci uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, nie do právomoci ústavného súdu (aj keď toto posúdenie najvyšším súdom je z hľadiska jeho ústavnej udržateľnosti preskúmateľné ústavným súdom v konaní o ústavnej sťažnosti). Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, ktorých sústavu završuje najvyšší súd (mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Otázka posúdenia prípustnosti dovolania je otázkou zákonnosti a jej riešenie samo osebe nemôže viesť k záveru o porušení označených práv sťažovateľa (II. ÚS 324/2010, II. ÚS 410/2016, II. ÚS 255/2018).

24. Najvyšší súd vo vzťahu k prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP (v bode 30) uviedol, že krajský súd založil svoje rozhodnutie nielen na závere o nepreukázaní neoprávneného zásahu do integrity žalobcu, ale aj na tom, že nebola preukázaná spôsobilosť zásahu privodiť sťažovateľovi ujmu na právach chránených v § 11 OZ, keďže nebolo preukázané, že by došlo k zníženiu vážnosti osoby žalobcu v spoločnosti, v okolí, či v rodine. Krajský súd sa preto svojím záverom, že zásah žalovaného nebol objektívne spôsobilý privodiť ujmu na právach sťažovateľa (§ 11 OZ), neodklonil od záverov vyjadrených najvyšším súdom.

25. Najvyšší súd teda nespochybnil, že k samotnému neoprávnenému zásahu do práv sťažovateľa došlo, ale vychádzajúc zo zisteného skutkového stavu spochybnil spôsobilosť tohto zásahu privodiť sťažovateľovi nemajetkovú ujmu. Ústavný súd preto nepovažoval záver najvyššieho súdu za zmätočný, aj keď sa tak sťažovateľovi môže javiť, a posúdenie prípustnosti dovolania sťažovateľa považuje za ústavne udržateľné. Aj v tejto časti je preto ústavná sťažnosť zjavne neopodstatnená a ako taká bola odmietnutá podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

26. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa formulovanými v sťažnostnom petite.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. februára 2024

Robert Šorl
predseda senátu